

JE BENT EEN BAD BITCH

*Een experimenteel onderzoek onder jongvolwassenen naar
Nederhop songteksten*

Universiteit Utrecht
Bachelor Nederlandse taal en cultuur

Student: E.R. Somsen
Studentnummer: 5971071
Begeleider: Dr. H. den Ouden
Tweede lezer: Dr. P. Mak

Datum: 22 januari 2020

Inhoudsopgave

1. Samenvatting.....	2
2. Inleiding.....	3
3. Theoretisch kader	5
3.1. Van hiphop naar Nederhop.....	5
3.2.Hiphop, rap en vrouwonvriendelijkheid.....	5
3.3 Grof taalgebruik.....	7
4. Onderzoeksvraag en hypothese	9
5. Methode.....	10
5.1 Onderzoeksopzet.....	10
5.2 Materiaal.....	10
5.3 Instrumentatie.....	11
5.4 Procedure.....	13
5.5 Karakterisering steekproef.....	13
5.6 Verwerking van de gegevens.....	14
6. Resultaten.....	15
6.1 Manipulatiecheck.....	15
6.2 Resultaten voor hypothesetoetsing.....	15
7. Conclusies en discussie.....	17
8. Literatuurlijst.....	20
Bijlage (1) Instructie en vragenlijst.....	21
Bijlage (2) Songteksten per vragenlijst.....	25

1. Samenvatting

Nederhop (Nederlandse rap- en hiphopmuziek) is een genre dat steeds populairder wordt in Nederland. Dit is te zien aan muziekstreamplatformen zoals Spotify omdat er steeds meer nummers van dit genre in hun hitlijsten verschijnen. Aan de andere kant krijgt Nederhop ook steeds meer negatieve aandacht, vooral vanuit de media en bewegingen zoals Music#MeToo. Deze negatieve aandacht heeft onder andere te maken met vrouwonvriendelijk taalgebruik in de Nederhopsongteksten.

Het viel me op dat Nederhopsongteksten niet alleen als vrouwonvriendelijk beschouwd kunnen worden, maar ook als grof. Woorden als *bitch* en hoer worden zowel als grof als vrouwonvriendelijk geclassificeerd in bestaande onderzoeken. In deze scriptie is onderzocht of de negatieve aandacht voor Nederhop voornamelijk komt door grove taaluitingen, of door vrouwonvriendelijke taaluitingen. Om dit te onderzoeken zijn er eerst zijn een aantal Nederhopnummers gekozen waaruit een drietal alinea's geselecteerd werden. Het taalgebruik in deze alinea's werd zo gevarieerd dat er drie verschillende tekstversies ontstonden: een tekstversie met zowel vrouwonvriendelijke als grove taaluitingen, een tekstversie met alleen vrouwonvriendelijke taaluitingen en een neutrale tekstversie.

Er werd gekeken in hoeverre er verschil bestond in waardering van deze verschillende tekstversies, en of sekse en de mening van de deelnemers over de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen in onze samenleving hier invloed op hadden. 86 deelnemers hebben de verschillende tekstversies gelezen en hierover vragen beantwoord.

De songtekst met zowel grove als vrouwonvriendelijke taaluitingen werd het minst gewaardeerd. De songtekst met vrouwonvriendelijke taaluitingen en de neutrale songtekst verschilden niet in waardering. Grof taalgebruik werd dus als het meest storend gezien. Sekse en de mening van de deelnemers over de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen in onze samenleving hadden geen invloed op de waardering. Met dit onderzoek heb ik hopelijk een aantal nieuwe invalshoeken gecreëerd voor meer onderzoek naar Nederhop en grof en vrouwonvriendelijk taalgebruik.

2. Inleiding

‘Je bent een bad bitch, doe niet heilig.’ (Last man standing – Yung Felix, Chiver, Bizzey, Kraantje Pappie)

‘Baby, ik ben in love met je kont, aye’ (Rompe – Priceless, Frenna, Murda)

‘Scha-schat, we kunnen hangen, 'k ben niet gay
Z-z-zet mijn vinger in je poes en in je reet’ (Ze willen mee – Hardwell, Bizzey, Lil’ Kleine, Chivv)

Bovenstaande teksten zijn een willekeurige greep uit de songteksten van de hoogst genoteerde Nederlandstalige hits van de afgelopen paar maanden. Teksten die bepaalde seksuele activiteiten beschrijven of vrouwen neerzetten als ‘*bad bitches*’.

Deze nummers vallen allemaal onder het genre Nederhop, een term die wordt gebruikt voor de hiphop en rap muziek van Nederlandse bodem. Het is een genre dat ontstond uit de Amerikaanse hiphop en rap uit de jaren ‘70 en wereldwijd werd verspreid via onder andere muziekkanaal MTV. Door de jaren heen is het tot een op zichzelf staand genre uitgegroeid met behulp van rappers als Ali B en Brainpower (Markus, 2012).

De artiesten van dit genre en hun muziek zijn onderwerpen die veel in de actualiteit zijn besproken de afgelopen paar jaren. Welke rol vervullen deze artiesten voor hun doelgroep die voornamelijk uit jongeren bestaat en in hoeverre hebben hun rapteksten invloed op het gedrag van deze jongeren? Een artikel uit de Volkskrant van zaterdag 8 juni 2019 noemt een tweetal voorbeelden van rappers die op *social media* het gedrag laten zien waarover ze rappen, namelijk rapper Boef die vrouwen ‘kechs’, oftewel hoeren, noemde op Snapchat en rapper Frenna die in Suriname vastzat vanwege seks met een minderjarige en het verspreiden van een filmpje daarvan (Bouyeure, 2019).

In dit artikel komt de tegenstrijdige kant van de Nederhop goed naar voren in de volgende zin:

“Weerzinwekkende misogynie is er genoeg in hiphop, van de *obligate bitches*, *hoes* en *tricks* tot het verheerlijken van geweld tegen vrouwen, en dat zeg ik als groot liefhebber van het genre.” (Bouyeure, 2019)

De teksten uit de Nederhop bevatten enorm veel vrouwonvriendelijke taaluitingen. Maar toch is het genre erg populair in Nederland op dit moment. Dit komt volgens stichting Music#MeToo doordat seks, vrouwenminachting en vrouwonvriendelijkheid goed verkopen in de muziekindustrie. Music#MeToo wil deze ongewenste seksualisering in Nederhop tegengaan en volgens de stichting moeten rappers zoals Boef en Frenna en hun muziek labels zich hierover verantwoorden voor de rechtbank (Rosman, 2019).

Er bestaat nog geen lange traditie van onderzoeken die zich richten op de Nederhop. Niels Markus was één van de eersten die in 2012 voor zijn masterthesis uitgebreid onderzoek deed naar de representatie van de Nederhop in de kranten NRC en de Volkskrant in de periode 1990-2012. Hij concludeert dat de Nederhop als een opzichzelfstaande stijl steeds serieuzer wordt genomen door journalisten. Zij laten dit zien door bijvoorbeeld Nederhop authentiek te noemen en te beschrijven hoe deze muziek zijn Amerikaanse voorbeeld ontstegen is. Ook de scriptie van Aafje de Roest uit 2017 gaat over het genre Nederhop. Zij bestudeerde een viertal Nederhop artiesten om te kijken hoe zij hun muziek en *performance* inzetten om hun visie op Nederland en de rest van de wereld weer te geven. Zij concludeerde onder andere, in tegenstelling tot Markus, dat deze artiesten krampachtig proberen vast te houden aan het Amerikaanse voorbeeld (De Roest, 2017). Zij besteedt in haar scriptie weinig aandacht aan vrouwen en het vrouwbeeld in Nederhop omdat ze de nadruk wil leggen op de geografische elementen van de Nederhop. Maar ze benoemt wel dat er veel negatieve beeldvorming is van vrouwen in de Nederhop (misogynie). Ze is van mening dat het voor

vervolgonderzoek interessant zou zijn om deze misogynie te bekijken met een genderkritische lezing (De Roest, 2017). In het buitenland is al meer onderzoek gedaan naar de representatie van vrouwen in de rap en hiphop, bijvoorbeeld door Weitzer en Kubrin (2009). Zij onderzochten welke vrouwonvriendelijke (taal)handelingen in Amerikaanse rap en hiphop het meest voorkwamen. Het afbeelden van vrouwen als seksuele objecten kwam het meeste voor, namelijk in 67% van de nummers die vrouwonvriendelijke (taal)handelingen bevatten.

Artikelen zoals die uit de Volkskrant en het AD laten zien dat het vrouwonvriendelijke aspect van Nederhop al veel aandacht krijgt van de media (Bouyeure, 2019; Rosman, 2019). En ook binnen de academische wereld is hier steeds meer aandacht voor, al is dit beperkter dan de media aandacht. Scripties zoals die van Niels Markus en Aafje de Roest laten zien dat er nog veel verschillende aspecten zijn binnen de Nederhop die onderzocht kunnen worden, waaronder misogynie. Ik wil hier met deze scriptie een bijdrage aan leveren.

3. Theoretisch kaderⁱ

3.1 Van hiphop naar Nederhop

Het genre hiphop ontstond in de jaren '70 onder de zwarte bewoners met een Afro-Amerikaanse of Caribische achtergrond in de achterstandswijk South-Bronx in New York. Deze groep ervoer binnen de samenleving toendertijd nog steeds veel discriminatie en ongelijkheid en werd als minderheidsgroep gezien. Zij gebruikten hiphopmuziek en rapteksten als een artistieke manier om hun onvrede te uiten en om te gaan met gevoelens van onderdrukking en een gebrek aan kansen. Deze gevoelens komen voort uit de Afro-Amerikaanse geschiedenis die drama's als slavernij bevat (Markus, 2012).

Midden jaren '70 ontstonden nieuwe muziektechnieken, zoals het kunnen mixen van platen en nieuwe geluidsystemen waardoor de muziekindustrie de muziekstroming oppikte. Ook de opkomst van muziekkanaal MTV zorgde ervoor dat de muziekstroming steeds breder verspreid en populairder werd. Door deze populariteit groeide het aantal rap- en hiphopartiesten. Ook in Nederland werd het muziekgenre opgepikt, en eind jaren '70 begonnen Antilliaanse en Surinaamse jongeren in wijken als de Amsterdamse Bijlmer te rappen. Zij probeerden de Amerikaanse rap zo goed mogelijk te imiteren, want dat was het voorbeeld wat ze hadden. Hier ontstond de eerste Nederhop (Markus, 2012).

3.2. Hiphop, rap en vrouwonvriendelijkheid

In de jaren '80 in Amerika vloeide het genre *gangsta-rap* voort uit de hiphop. Tekstuele kenmerken van *gansta-rap* zijn onder andere de omschrijvingen van het dealen van drugs en het moeilijke leven in een bende op straat. Tricia Rose beschrijft deze *gangsta-rap* ook wel als de *black-gangsta-pimp-ho rap*. Rap die een stereotiep beeld geeft van zwarte *gangstas* en hoeren, en vrouwonvriendelijke uitingen bevat. Deze rap werd steeds commerciëler in de jaren '90 door rappers als Snoop Dogg en Dr. Dré. Het is opvallend dat deze rap met vrouwonvriendelijke uitingen zo populair werd, vooral omdat emancipatie voor de eerste hiphop juist een belangrijk uitgangspunt was (Rose, 2008).

De verklaring die Rose hiervoor geeft is de grote invloed die de muziekindustrie uitoefent op de muziek. Muziek die geweld en seksuele dominantie verheerlijkt verkoopt goed, dus worden dit leidende thema's. Ook Elizabeth Monk-Turner en D'Ontae Sylvertooth noemen de macht van de muziekindustrie als één van de belangrijkste veroorzakers van provocerende songteksten.

Monk-Turner en Sylvertooth keken in hun onderzoek naar beledigende woorden in hiphop- en rapteksten. Ze verwachtten dat er een effect zou bestaan van de sekse van de artiest op het gebruik van deze woorden. Hun corpus bestond uit 180 nummers van 18 rapartiesten. Van elke artiest werden 10 nummers genomen die met behulp van het programma *MusicMatch Jukebox Basic* willekeurig werden geselecteerd. 90 nummers waren afkomstig van mannelijke artiesten en 90 nummers waren afkomstig van vrouwelijke artiesten. Door middel van een contentanalyse stelden ze een lijst samen van de meest voorkomende woorden in rapteksten. Deze woorden waren *bitch*, *ho*, *dick*, *nigga*, *fuck* en *shit*. Vervolgens werd er gekeken hoe vaak deze woorden werden gebruikt door mannelijke en vrouwelijke artiesten. Ze vonden dat het woord *nigga* (gericht op mannen) door zowel mannelijke als vrouwelijke artiesten meer gebruikt werd dan de woorden *bitch* en *ho* (gericht op vrouwen). De verklaring die ze hiervoor geven is dat het woord *nigga* niet als beledigend wordt ervaren binnen de hiphop- en rapindustrie, en de woorden *bitch* en *ho* wel. Het wordt dus als minder ernstig gezien wanneer het woord *nigga* gebruikt wordt. Ze vonden een significant sekseverschil bij het gebruik van het woord *ho*. Een derde van de mannelijke rappers tegenover 20% van de vrouwelijke rappers gebruikte *ho* minstens één keer in hun teksten. Ondanks dat het woord dus beledigend is naar vrouwen toe, wordt het wel gebruikt. De verklaring hiervoor kan gevonden worden bij de macht van de muziekindustrie die aanzet tot het gebruik van dit soort beledigende woorden omdat het goed verkoopt (Monk-Turner, Sylvertooth, 2008).

Volgens Weitzer en Kubrin moet er eerst iets veranderen aan de voorwaarden die muziekindustrieën stellen aan de artiesten, wil er iets veranderen aan de inhoud van de songteksten. Zij deden corpusonderzoek naar misogynie in Amerikaanse rap en hiphop muziek. Hun corpus bestond uit 403 Amerikaanse rapnummers, afkomstig van Amerikaanse rapalbums van 1992 tot 2000 met platina noteringen. Beide auteurs beluisterden deze nummers tweemaal terwijl ze de songteksten lazen. Elke afzonderlijke zin werd handmatig beoordeeld op het wel of niet aanwezig zijn van een vrouwonvriendelijke (taal)handeling. Na deze codering noteerden ze de vijf meest voorkomende vrouwonvriendelijke (taal)handelingen in de nummers. Deze waren het uitschelden van vrouwen, vrouwen afbeelden als seksuele objecten, vrouwen afbeelden als onbetrouwbaar, het legitimeren van geweld tegen vrouwen en het verheerlijken van de prostitutie. Een vijfde deel van de geanalyseerde nummers (81) bevatte één of meerdere van deze handelingen. Vooral het afbeelden van vrouwen als seksuele objecten kwam veel voor, namelijk in 67% van de 81 nummers. Het seksueel objectiveren van vrouwen verwijst naar het idee dat vrouwen alleen maar goed zijn voor de seks, wat het stereotype beeld is dat rappers gebruiken in de *gangsta-rap*. Dit stereotype beeld wordt in stand gehouden door de muziekindustrie. Binnen deze industrie wordt het als niet normaal beschouwd om vrouwen af te beelden als onafhankelijk, intelligent of superieur aan mannen. Doe je als rapper niet mee in deze trend dan verkoopt je muziek niet. (Weitzer & Kubrin, 2009).

Zowel Rose als Monk-Turner en Sylvertooth als Weitzer en Kubrin noemen de muziekindustrie als de oorzaak van het bestaan van songteksten met vrouwonvriendelijke taaluitingen. Een punt van discussie bij deze onderzoeken is dat de muziekindustrie eigenlijk niet degene is die deze trend in stand houdt. Zij geeft enkel gehoor aan de vraag vanuit het publiek. Zolang het publiek naar muziek met vrouwonvriendelijke taaluitingen blijft luisteren zal de muziekindustrie niet van haar artiesten verlangen dat ze hun taalgebruik aanpassen. Esmá Linneman schrijft in een artikel in de Volkskrant dat ook haar platenkast volstaat met muziek waarin geweld en vrouwonvriendelijkheid voorkomt, maar dat ze er toch naar blijft luisteren. De reden die ze hiervoor geeft is dat de muziek wel heel goed klinkt, maar dat dit komt door de instrumenten of de *beat* die onder het nummer zit en niet door de songteksten. Linneman roept op om kritisch naar de macht van de muziekindustrie te kijken en te veranderen zodat deze teksten niet meer voorkomen (Linneman, 2018). Ook zij realiseert zich niet dat zij als luisteraar hier ook een grote invloed op kan uitoefenen. Bovenstaande onderzoeken laten ook zien dat dit bewustzijn nog niet aanwezig is bij het publiek. Ik ben van mening dat er eerst wat moet veranderen in de vraag van het publiek voordat de muziekindustrie haar eisen gaat aanpassen die ze aan artiesten stellen.

Het publiek is zich dan nog niet bewust van haar eigen rol die ze kan uitoefenen of het wel of niet bestaan van nummers met vrouwonvriendelijke taaluitingen, ze is zich wel bewust van het bestaan van vrouwonvriendelijke taaluitingen. Dit laten bijvoorbeeld Janet K. Swim, Robyn Mallett en Charles Stangor zien in hun experimenteel onderzoek naar vrouwonvriendelijk taalgebruik. Zij definieerden dit als volgt: woorden, zinnen en uitdrukkingen die een ongelijke en oneerlijke behandeling van vrouwen laten zien. Deze ongelijke behandeling wordt als normaal beschouwd. Ze keken naar in hoeverre de deelnemers aan het onderzoek vrouwonvriendelijk taalgebruik aan konden wijzen, en hoe de mate waarin zij de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen als een probleem zien dit beïnvloedt (Swim, Mallett & Stangor, 2004).

De mate waarin deelnemers vonden dat de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen een probleem vormt werd gemeten met de *Modern Sexism Scale*. De hypothese voor dit onderzoek was dat mensen die hoger scoorden op de *Modern Sexism Scale*, en de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen dus geen probleem vonden, minder snel taalgebruik als vrouwonvriendelijk zouden aanwijzen dan mensen die lager scoorden op deze schaal. De *Modern Sexism Scale* is een meetinstrument dat door Swim et al. in 1997 ontwikkeld is, en acht stellingen bevat die over seksistische opvattingen gaan. Een voorbeeld van één van deze stellingen is: *“It is rare to see women treated in a sexist manner on television”*. Wanneer dit meetinstrument gebruikt wordt bij

onderzoeken moeten de deelnemers aangeven in hoeverre ze het eens zijn met deze stellingen. Hoe hoger ze scoren (en het dus eens zijn met de stellingen), hoe aannemelijker het wordt dat iemand seksistische opvattingen heeft en hierdoor (soms indirect) bijdraagt aan de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen (Swim et al., 1997).

Naast dit meetinstrument maakten Swim, Mallett & Stangor gebruik van de *Detecting Sexist Language Scale* om het vermogen van deelnemers te testen om vrouwonvriendelijk taalgebruik aan te wijzen. Voor de *Detecting Sexist Language* vragenlijst kregen deelnemers 30 zinnen te zien waarvan 17 zinnen vrouwonvriendelijke taal bevatten. Een voorbeeld: *“The post office advertises that their mailmen aren’t never late, no matter how bad the weather”*. De vrouwonvriendelijke taaluiting in deze zin is dat er zowel naar vrouwen als mannen verwezen wordt met een mannelijke voornaamwoord, namelijk *men*. Deze taaluiting zou een klassiek gender- en statusverschil tussen mannen en vrouwen laten zien.

De deelnemers die het laagst op de *Modern Sexism Scale* scoorden konden 7,93 van de 17 zinnen aanwijzen met vrouwonvriendelijk taalgebruik. De deelnemers die het hoogst scoorden op de *Modern Sexism Scale* konden dit in 7,01 van de 17 zinnen. Dit verschil was significant. De verklaring die de onderzoekers hiervoor geven is dat mensen die hoog scoren op de *Modern Sexism Scale* het niet eens zijn met de richtlijnen van wat vrouwonvriendelijk taalgebruik zou zijn, en dit dus niet als zodanig aanwijzen. Mensen die laag scoren op de *Modern Sexism Scale* zijn het eerder eens met deze richtlijnen (Swim, Mallett & Stangor, 2004). In deze scriptie zal ook gebruik worden gemaakt van de *Modern Sexism Scale*, maar dan in een aangepast versie die meer van toepassing is op Nederland en het onderwerp van deze scriptie namelijk Nederhop.

3.3 Grof taalgebruik

Bij het lezen van de verschillende Nederhopteksten voor het onderzoek viel het mij op dat het taalgebruik niet alleen als vrouwonvriendelijk beschouwd kan worden, maar ook als grof. Daarom zal ik in het volgende gedeelte van dit theoretisch kader aandacht schenken aan onderzoeken die gaan over grof taalgebruik. Ying Chen, Sencon Zhu, Yilu Zhou en Heng Zu ontwikkelden in 2012 een methode, de *Lexical Syntactic Feature* (LSF), om effectiever en beter grof taalgebruik op te sporen op *social media*. Dit deden ze zodat gebruikers hier minder aan blootgesteld worden en de kans kleiner wordt dat gebruikers grove taal gaan gebruiken. Bij het ontwikkelen van deze nieuwe methode maakten ze gebruik van de definitie van Jay en Janschewitz uit 2008, namelijk dat *offensive language* (beledigende/grove taal) een *vulgar* (grof), een *pornographic* (pornografisch) en een *hateful* (hatelijk) element kan hebben. Grove taal verwijst naar scheldwoorden en beledigende uitdrukkingen. Onder pornografische taal valt het afbeelden van een persoon als seksueel object op een grove manier. En onder hatelijke taal valt het discrimineren van groepen op basis van bijvoorbeeld huidskleur, seksuele voorkeuren, nationaliteit of religie. De resultaten van de experimenten die ze uitvoerden met de LSF lieten zien dat deze nieuwe methode veel preciezer is in het detecteren van grove taal dan al bestaande methodes. (Chen, Zhu, Zhou & Zu, 2012).

Barry S. Sapolsky en Barbara K. Kaye deden onderzoek naar het gebruik van grove taal door mannen en vrouwen in primetime televisieprogramma's. Net als Monk-Turner en Sylvertooth maakten zij hierbij gebruik van contentanalyse. Hun corpus bestond uit 152 televisieprogramma's. Hieruit haalden ze 621 grove taaluitingen. Deze verdeelden ze vervolgens in een viertal categorieën, namelijk: *seven dirty words* (*shit, piss, fuck, cunt, cocksucker, motherfucker, tits*), *sexual words* (beschrijven van lichaamsdelen of seksuele handelingen), *mild other words* (*hell, damn, slut, Christ, Jesus*) en *strong other words* (*bastard, bitch, bullshit*).

Grove taal werd het meest gebruikt bij interacties tussen twee mannen (41,4%). Deze scheldwoorden kwamen voor het grootste deel uit categorie drie (*mild other words*). Interessant voor mijn scriptie is de categorie *sexual words*. De woorden die het meest voorkwamen om mannen te beledigen waren onder andere *motherfucker, bastard en pussy*. De woorden die het meeste voorkwamen om vrouwen te beledigen waren onder andere *bitch, slut en cockteaser*. De

overeenkomst met vrouwonvriendelijk taalgebruik is hier goed te zien, want ook Monk-Turner en Sylvertooth noemden woorden als *bitch* en *ho*. Deze woorden krijgen in het ene onderzoek dus het label vrouwonvriendelijk, en in het andere onderzoek grof.

Opvallend is dat bovenstaande onderzoeken naar grof taalgebruik allebei weer afkomstig zijn van buitenlandse onderzoekers, net als de meeste onderzoeken naar vrouwonvriendelijk taalgebruik. Binnen de Nederlandse taal zijn er veel minder onderzoeken naar grof taalgebruik te vinden. Weerden beschreef in 2011 een trend van taalverruwing in Nederland van de afgelopen paar jaren waarin mensen steeds meer grove taal gebruiken om hun negatieve uitlatingen kracht bij te zetten. Grove woorden die veel voorkomen in de Nederlandse maatschappij zijn *shit* en *fuck*. In haar onderzoek keek ze naar taalverruwing in internetreacties. Deze zijn vaak anoniem, dus de stap is minder groot om grove, wrede en onbeschofte taal te gebruiken. De hypothese voor haar onderzoek was dan ook dat verruwde taal geen rol speelt bij hoe jongvolwassenen tegen internetreacties aan kijken omdat verruwde taal daar zo vaak in voorkomt. Deze hypothese werd deels bevestigd. Verruwde taal speelde namelijk wel degelijk een rol bij hoe jongvolwassenen tegen internetreacties aankijken. Het verruwde taalgebruik werd minder gepast gevonden. Maar de reacties werden wel in dezelfde mate informatief en begrijpelijk gevonden. Gesplitste analyses lieten zien dat mensen die aangaven negatief tegen taalverruwing aan te kijken de verruwde reacties wel minder informatief en begrijpelijk vonden. De mensen die taalverruwing niet of minder storend vonden, vonden de reacties in dezelfde mate informatief en begrijpelijk. De verruwing kwam het meeste voor op lexicaal niveau. Dit waren vooral negatieve taal intensiveringen (dysfemismen). Deze dysfemismen kunnen bijvoorbeeld werkwoorden zijn (verkloten, uitkotsen) of bijvoeglijke naamwoorden (idiote). In de neutrale tekstversie stond bijvoorbeeld de taaluiting 'wat een gezeur' terwijl in de verruwde versie 'wat een gezeik' stond. Of 'ik vind er niks meer aan' (neutraal) tegenover 'ik vind er geen zak meer aan' (verruwd). (Weerden, 2011).

Bovenstaande onderzoeken laten goed zien op welke verschillende manieren er naar vrouwonvriendelijk en grof taalgebruik gekeken kan worden, bijvoorbeeld op woordniveau (Monk-Turner & Sylvertooth, Weerden) of op zinsniveau (Swim, Mallett & Stangor). Bij het samenstellen van het materiaal voor deze scriptie zijn deze onderzoeken als uitgangspunt gebruikt om richtlijnen te krijgen voor wat onder vrouwonvriendelijk en grof taalgebruik valt. Omdat grof en vrouwonvriendelijk taalgebruik tegelijkertijd voorkomen in Nederhopnummers, is er bij het samenstellen van het materiaal voor gekozen om drie verschillende tekstversies te maken van Nederhopteksten. Één tekstversie bevat zowel grove als vrouwonvriendelijke taaluitingen, één tekstversie bevat slechts vrouwonvriendelijke taaluitingen en één tekstversie bevat ze beide niet. Door te kiezen voor deze opzet heb ik geprobeerd om vrouwonvriendelijk taalgebruik van grof taalgebruik te isoleren, en hoop ik een verschil in waardering van de verschillende versies te vinden.

4. Onderzoeksvraag en hypothese

Voor dit onderzoek zijn er een drietal onderzoeksvragen:

1. *In hoeverre bestaat er een verschil in waardering van Nederhopsongteksten die of zowel vrouwonvriendelijke als grove taaluitingen bevatten, of alleen grove taaluitingen of geen van beide?*
2. *In hoeverre worden Nederhopsongteksten met vrouwonvriendelijke en/of grove taaluitingen of geen van beide anders gewaardeerd door mensen met een verschillende sekse?*
3. *In hoeverre worden Nederhopsongteksten met vrouwonvriendelijke en/of grove taaluitingen of geen van beide anders gewaardeerd door mensen die wel of niet vinden dat mannen en vrouwen ongelijk worden behandeld in onze samenleving?*

De hypothese voor dit onderzoek is dat de songtekst die zowel vrouwonvriendelijke als grove taaluitingen bevat het minst gewaardeerd wordt. Dit verwacht ik omdat het onderzoek van Weerden liet zien dat grove taaluitingen als minder gepast worden gezien ten opzichte van neutrale taaluitingen. In de literatuur heb ik niet terug kunnen vinden dat vrouwonvriendelijke taaluitingen ook als minder gepast worden gezien ten opzichte van neutrale taaluitingen, maar op basis van de kritiek die Nederhop de afgelopen jaren heeft gekregen vanuit de media verwacht ik wel dat dit het geval gaat zijn.

Ook verwacht ik dat mannen de Nederhop teksten hoger zullen waarderen dan vrouwen omdat, zoals in de hierboven beschreven literatuur te lezen is, zij ten opzichte van vrouwen minder vaak op een negatieve manier worden neergezet in Nederhop. De trend binnen de muziekindustrie is om vrouwen op een negatieve manier weg te zetten omdat dit goed verkoopt, niet mannen. Woorden die beledigend zouden kunnen zijn voor mannen (bijv. *nigga* in het onderzoek van Monk-Turner en Sylvertooth) worden niet als beledigend opgevat binnen de rap- en hiphopteksten terwijl woorden als *bitch* en *ho* wel als beledigend worden gezien naar vrouwen toe. Desondanks worden ze wel gebruikt. Het is aannemelijk dat vrouwen hierdoor negatiever tegen de songteksten aankijken.

Als laatste verwacht ik dat mensen die vinden dat de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen in onze samenleving een probleem vormt de teksten minder hoog zullen waarderen. Om te meten of mensen dit wel of geen probleem vinden gebruik ik een aangepaste versie van de *Modern Sexism Scale*. In het onderzoek van Swim, Mallett en Stangor werd een significant interactie-effect gevonden van *Modern Sexism Scale* score op het kunnen bestempelen van taalgebruik als vrouwonvriendelijk. Het is dus aannemelijk dat ik in deze scriptie een vergelijkbaar interactie-effect zal vinden.

5. Methode

5.1 Onderzoeksopzet

Er is een experimenteel onderzoek uitgevoerd. Het taalgebruik (neutraal, vrouwonvriendelijk, vrouwonvriendelijk en grof) was de onafhankelijke variabele en de waardering van de tekst de afhankelijke variabele. De moderatoren binnen dit onderzoek waren de score op de bewerkte versie van de *Modern Sexism Scale* en sekse. De deelnemers lazen elk drie teksten: een songtekst van de tekstversie vrouwonvriendelijk en grof (+vo+gr), een songtekst van de tekstversie vrouwonvriendelijk (+vo-gr) en een songtekst van de tekstversie neutraal (-vo-gr). Het onderzoek werd afgenomen bij de jonge groep luisteraars van Nederhop.

5.2 Materiaal

Het materiaal voor dit onderzoek was afkomstig uit de meest beluisterde Nederhop nummers van dit moment. Deze nummers zijn gekozen met behulp van de Top 50 Nederland op muziekstreamplatform Spotify. Er is hiervoor gekozen omdat Spotify kan registreren dat dit de meest beluisterde nummers in Nederland zijn. Hierdoor kan er met zekerheid gesteld worden dat de geanalyseerde nummers populair genoeg waren om een representatief beeld te vormen. De hitlijst die voor dit onderzoek gebruikt werd komt van dinsdag 27 augustus 2019.

De nummers uit deze lijst vallen onder verschillende muziekgenres (bijv. hiphop, rap, pop, rock). Zestien van de vijftig nummers uit deze lijst (32%) behoorden tot het genre Nederhop. Dit kon worden vastgesteld door te kijken naar de biografieën van de artiesten van de nummers. Hierin staat onder welk genre ze vallen. Dertien van deze zestien nummers (81,2%) waren afkomstig van mannelijke artiesten. Ik zal alleen naar de nummers kijken van de mannelijke artiesten en hoe zij over vrouwen zingen omdat onder andere het onderzoek van Monk-Turner en Sylvertooth aantoonde dat vrouwonvriendelijke en grove taaluitingen het meest voorkomen in nummers van mannelijke artiesten. Vervolgens zijn deze dertien nummers beoordeeld op het wel of niet aanwezig zijn van een verwijzing naar één of meerdere vrouwen. Dit werd gevonden in elf van de dertien nummers (84,6%). Uit deze elf nummers zijn drie alinea's geselecteerd met expliciete verwijzingen naar één of meerdere vrouwen. Deze alinea's kwamen uit de volgende nummers: "4 Life" van Jonna Fraser en Lil Kleine, "Hup" van Bizzey en SFB en "Je kent 't wel" van Chivv, Lil Kleine en Frsh. Er is gekozen om het materiaal uit drie verschillende nummers te halen in plaats van één, omdat het onderzoek gaat over Nederhop in het algemeen en niet over een specifieke artiest of een specifiek nummer.

Na deze voorstudie werd het taalgebruik in deze songteksten zo gevarieerd dat er van elke alinea drie verschillende tekstversies ontstonden: een tekstversie met zowel vrouwonvriendelijke als grove taaluitingen (+vo+gr), een tekstversie met alleen vrouwonvriendelijke taaluitingen (+vo-gr) en een neutrale tekstversie (-vo-gr). In tekstversie +vo+gr zijn de minste variaties aangebracht waardoor hij het meest op de originele songtekst lijkt. De andere twee tekstversies zijn op basis daarvan geconstrueerd. Door tekstversie +vo-gr te maken heb ik geprobeerd vrouwonvriendelijke taaluitingen te isoleren van grove taaluitingen.

Tabel 1 laat de verschillende versies van de songteksten naast elkaar zien. De gevarieerde tekstelementen zijn onderstreept. De variaties zijn vooral te vinden op het woordniveau (bijvoorbeeld 'bitch' in plaats van 'mop' of 'schat') en op de zinsconstructie (bijvoorbeeld 'wil je naast me liggen' in plaats van 'ik wil dat je naast me ligt'). Criterium bij het maken van de tekstversies was dat de inhoud van en de acties in de songteksten in alle drie de versies hetzelfde bleven.

Tabel 1: de verschillende tekstversies van de songteksten (de gemanipuleerde uitingen onderstreept)

Tekstversie +vo+gr	Tekstversie +vo-gr	Tekstversie -vo-gr
Ik wil dat je aan me zit Ik wil dat je naast me ligt	Ik wil dat je aan me zit Ik wil dat je naast me ligt	<u>Wil je aan me zitten?</u> <u>Wil je naast me komen liggen?</u>
Je hebt m'n hart veroverd, <u>bitch</u> Raak me aan <u>hoer</u> , vraag me niks	Je hebt m'n hart veroverd, <u>schatje</u> Raak me aan, <u>meid</u> , vraag me niks	Je hebt m'n hart veroverd, schat <u>Wil je me aanraken? En me niks vragen?</u>
Bij jou voel ik me groot, ik heb de <u>fucking</u> wereld aan m'n voeten	Bij jou voel ik me groot, ik heb de wereld aan m'n voeten	<u>Bij elkaar</u> voelen we <u>ons</u> groot, <u>wij</u> hebben de wereld aan onze voeten.
Oeh, je bent een sexy <u>bitch</u> , ah Oeh, je bent een naughty <u>bitch</u> , ah-ah Je weet het, ik ben een freak, en ik wil dat je geniet	Oeh, je bent een sexy <u>chick</u> , ah Oeh, je bent een <u>geile chick</u> , ah-ah Je weet het, <u>ik ben gek</u> , en ik wil dat je geniet	Oeh, je bent een <u>mooie vrouw</u> , ah Oeh, je bent een <u>stoute vrouw</u> , ah-ah Je weet het, ik ben een freak, en ik wil dat je geniet
En als ik naar je booty kijk, dan denk ik, "Is een <u>fucking</u> cheat" <u>Bitch</u> , ik wil je voelen van de top 'til your feet	En als ik naar je billen kijk, dan denk ik, "Is een <u>geile traktatie</u> " <u>Schatje</u> , ik wil je voelen van de top 'til your feet	En als ik naar je billen kijk, dan denk ik, " <u>wat zijn ze mooi</u> " <u>Schat, mag ik je helemaal voelen?</u>
Je kent 't wel (Mmm) Bad bitch op mijn hip, dus m'n dick die wordt harder (Lekker <u>bitch</u>) Je kent 't wel (Oh man)	Je kent 't wel (Mmm) <u>Geile meid</u> op mijn heup, dus m'n dick die wordt harder (Lekker mop) Je kent 't wel (Oh man)	Je kent 't wel (Mmm) <u>Mooie vrouw</u> op mijn heup, <u>dus ik word opgewonden</u> (Lekker schat) Je kent 't wel (Oh man)

In tekstversie +vo+gr zijn meer grove woorden als 'bitch' en 'fuck' toegevoegd. Deze kwamen onder andere uit het onderzoek van Sapolsky en Kaye en het onderzoek van Chen, Zhu, Zhou en Zu naar voren als grove taaluitingen. Door deze uitingen toe te voegen onderscheidde tekstversie +vo+gr zich van tekstversie +vo-gr. Tekstversie -vo-gr onderscheidde zich van tekstversie +vo+gr en +vo-gr omdat hij gebaseerd is op gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen. Er is geprobeerd het statusverschil tussen mannen en vrouwen te verminderen en vrouwen op een respectvollere manier te benaderen door bijvoorbeeld een seksuele activiteit in de vragende vorm voor te stellen ('wil je aan me zitten?') in plaats van dit op te leggen in de vorm van een bevel ('Ik wil dat je aan me zit'). Ook zijn woorden als 'meid' en 'schatje' uit tekstversie +vo-gr vervangen door 'vrouw' en 'schat' in tekstversie -vo-gr. Dit is gedaan naar aanleiding van het onderzoek van Parks en Robertson die het gebruik van 'girl' (meid, meisje) als vrouwonvriendelijk bestempelen wanneer er verwezen wordt naar een vrouw. Dit zou namelijk denigrerend zijn (Parks & Robertson, 2004).

5.3 Instrumentatie

Er waren drie verschillende vragenlijsten die elk drie teksten bevatten (1 van elke tekstversie). Hierdoor zag iedere deelnemer dus alle drie de tekstversies, maar telkens van 1 van de drie teksten. Eerst lazen de deelnemers een songtekst van tekstversie vrouwonvriendelijk en grof (+vo+gr), daarna

een songtekst van tekstversie vrouwonvriendelijk (+vo-gr) en ten slotte een songtekst van tekstversie neutraal (-vo-gr) (zie bijlage 2).

Eerst kregen de deelnemers een instructie te lezen waarin verteld werd waar het onderzoek over ging, wat er van de deelnemers verwacht werd en hoe ze antwoord moesten geven op items (zie bijlage 1). Hierna werd er gevraagd naar hun leeftijd en sekse. Ook werd hun houding ten aanzien van Nederhop bevestigd door middel van de volgende stellingen:

- Ik luister vaak uit mezelf naar Nederhopmuziek
- Ik vind het prettig om naar Nederhopmuziek te luisteren
- Ik zou anderen aanraden om naar Nederhopmuziek te luisteren

Hierna volgde er een bewerkte versie van de *Modern Sexism Scale*. Omdat er geen Nederlandse versie van dit meetinstrument bestaat, heb ik hem vertaald en aangepast aan de situatie in Nederland en de thematiek van dit onderzoek. Dit resulteerde in zes stellingen die het meest geschikt waren. Drie stellingen gingen over het respectloos behandelen van vrouwen (zie 3) en drie stellingen gingen over discriminatie van vrouwen (zie 4). Deze stellingen werden door elkaar heen aan de deelnemers voorgelegd. In de rest van deze scriptie zal naar de score op deze stellingen verwezen worden als 'ongelijkheidsscore'.

- 3. Stellingen over het respectloos behandelen van vrouwen
  - Het komt voor dat vrouwen op een respectloze wijze in muziek worden neergezet
  - Vrouwen en mannen gaan volledig respectvol met elkaar om in de openbare ruimte
  - Mannen en vrouwen worden gelijkwaardig neergezet in de media
- 4. Stellingen over discriminatie van vrouwen
  - Discriminatie van vrouwen vormt geen probleem meer in Nederland
  - In onze samenleving hebben vrouwen inmiddels evenveel kansen als mannen
  - In Nederland worden vrouwen nog steeds achtergesteld ten opzichte van mannen

Nadat deze vragen beantwoord waren, lazen de deelnemers drie stukken songtekst. Na het lezen van elke songtekst kregen de deelnemers tien stellingen te zien die gingen over de waardering. Deze stellingen werden door elkaar heen aangeboden aan de deelnemers. Drie gingen over het construct vermakelijk (zie 5), drie gingen over het construct akelig (zie 6), twee gingen over het vrouwonvriendelijke taalgebruik (zie 7) en twee gingen over het grove taalgebruik (zie 8). De stellingen over het taalgebruik (7 en 8) waren een manipulatiecheck.

- 5. Stellingen over waardering in het algemeen (construct vermakelijk)
  - Ik vind bovenstaande songtekst vermakelijk
  - Ik vind bovenstaande songtekst grappig
  - Ik vind bovenstaande songtekst amusant
- 6. Stellingen over waardering in het algemeen (construct akelig)
  - Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst akelig
  - Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst afstotelijk
  - Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst walgelijk
- 7. Stellingen over grof taalgebruik
  - Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst grof
  - Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst onbeschoft
- 8. Stellingen over vrouwonvriendelijk taalgebruik

Ik vind bovenstaande songtekst respectloos naar vrouwen toe
Ik vind bovenstaande songtekst beledigend naar vrouwen toe

Bij alle stellingen uit de vragenlijst moesten deelnemers door middel van een zevenpuntsschaal aangeven in hoeverre ze het eens waren met de stellingen. Hierbij stond 1 voor helemaal niet mee eens en 7 voor helemaal mee eens.

5.4 Procedure

De vragenlijsten zijn verspreid via social media kanaal Facebook en via Whatsapp. Door mensen in mijn persoonlijke netwerk te vragen de link naar de vragenlijsten met zoveel mogelijk mensen te delen, is geprobeerd te voorkomen dat alleen mensen die ik persoonlijk ken de vragenlijsten zouden invullen. In het Facebookbericht en in het Whatsappbericht werd aangegeven dat alleen mensen in de leeftijd van 15 tot 30 jaar werden gevraagd mee te doen aan het onderzoek. Vervolgens konden mensen die mee wilden doen op de link klikken die ze naar een algemene pagina leidde waar de instructie stond. Nadat ze deze gelezen hadden klikten de deelnemers op start en werden ze willekeurig naar vragenlijst 1, 2 of 3 geleid. Deze vragenlijsten stonden in Google Forms.

5.5 Karakterisering steekproef

Voor dit experiment waren er 86 deelnemers. Hiervan zijn er vier verwijderd, omdat mensen of niet binnen de leeftijdscategorie vielen (15 tot 30 jaar) of de vragenlijst per ongeluk twee keer hadden ingevuld op precies dezelfde manier. In totaal zijn er dus 82 bruikbare responses binnen gekomen (35,4% man, 64,4% vrouw). Er is gekozen voor de leeftijdscategorie 15 tot 30 omdat de Nederhop zich toespitst op deze leeftijdscategorie. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers was 20.66 jaar ($SD=2,61$).

29 deelnemers hebben vragenlijst 1 gekregen (34% man, 66% vrouw). 29 deelnemers hebben vragenlijst 2 gekregen (41% man, 59% vrouw). 24 deelnemers hebben vragenlijst 3 gekregen (29% man, 71% vrouw). Het aantal mannen en vrouwen was gelijk verdeeld over de verschillende vragenlijsten ($\chi^2(2) = .87, p=.64$).

De deelnemers hadden een negatieve houding ten aanzien van Nederhop ($M=3,30, SD=1,89$) want meer dan 50% van de deelnemers had een waardering lager dan 2,5. De gemiddelde scores van de deelnemers konden worden onderverdeeld in drie groepen. Mensen die het genre totaal niet waardeerden hadden een gemiddelde score van tussen de 1,00 en 2,33 en bestond uit 29 deelnemers (35,4%). Mensen die Nederhop enigszins waardeerden hadden een gemiddelde score van tussen de 2,33 en 5,00 en bestond uit 33 deelnemers (40,2%). De groep mensen die het genre wel waardeerden hadden een gemiddelde score van tussen de 5,00 en 7,00 en bestond uit 20 deelnemers (24,4%).

De gemiddelde ongelijkheidsscore was 3,16 ($SD=1,21$). Mannen hadden gemiddeld een hogere ongelijkheidsscore dan vrouwen (man: $M=3,30, SD=1,50$; vrouw: $M=3,08, SD=1,02$) maar dit verschil was niet significant ($t(80)=0,78, p=.439$). De ongelijkheidsscores konden daarom onafhankelijk van de sekse van de deelnemers verdeeld worden in 2 groepen. De deelnemers die vinden dat de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen in onze samenleving een probleem vormt, hadden een ongelijkheidsscore van tussen de 1,00 en 3,00 en vielen in groep 1 (56,1%). De deelnemers die vinden dat de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen in onze samenleving geen of minder een probleem vormt hadden een ongelijkheidsscore van tussen de 3,00 en 7,00 en vielen in groep 2 (43,9%).

5.6 Verwerking van de gegevens

De reacties op de verschillende vragenlijsten zijn eerst via Google Forms in drie afzonderlijke Excelbestanden gezet. Deze zijn vervolgens samengevoegd in één Excelbestand. Dit bestand is geïmporteerd naar statistiekprogramma SPSS en met behulp van dit programma zijn er eerst over de verschillende groepen met stellingen Cronbach's alphas berekend. De drie stellingen over de houding ten aanzien van Nederhop hadden een Cronbach's alpha van 0.95. De zes stellingen over ongelijkheid hadden een Cronbach's alpha van 0.87. Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is er een ANOVA uitgevoerd met herhaalde metingen. Het taalgebruik (neutraal, vrouwenvriendelijk, vrouwenvriendelijk en grof) was de onafhankelijke variabele en de waardering van de tekst de afhankelijke variabele. De moderatoren binnen dit onderzoek waren de score op de bewerkte versie van de Modern Sexism Scale en sekse.

6. Resultaten

6.1 Manipulatiecheck

Tabel 3 geeft de gemiddelde scores in hoeverre de verschillende tekstversies grof werden gevonden.

Tabel 3: gemiddelde scores grofheid van de tekstversies (1= helemaal niet mee eens, 7= helemaal mee eens)

Tekstversie +vo+gr	Tekstversie +vo-gr	Tekstversie 3 -vo-gr
4,5	3,7	3,2

De tekstversies verschilden significant van elkaar in hoeverre ze grof gevonden werden ($F(2, 156)= 26,84, p<.001$). Paarsgewijze vergelijkingen lieten zien dat tekstversie +vo+gr significant verschilde van tekstversie +vo-gr ($p<.001$) en dat tekstversie +vo-gr significant verschilde van tekstversie -vo-gr ($p=.025$). Het verschil is dus groter tussen tekstversie +vo+gr en tekstversies +vo-gr dan tussen tekstversie +vo-gr en tekstversie -vo-gr. Dit betekent dat tekstversie +vo+gr het grofst werd gevonden en dat tekstversie +vo-gr nog wel grof gevonden werd. De manipulatiecheck is dus gedeeltelijk geslaagd omdat geprobeerd was vrouwonvriendelijk taalgebruik te isoleren van grof taalgebruik maar dit werd nog wel grof gevonden.

Tabel 4 geeft de gemiddelde scores in hoeverre de verschillende tekstversies vrouwonvriendelijk werden gevonden.

Tabel 4: gemiddelde scores vrouwonvriendelijk van de tekstversies (1= helemaal niet mee eens, 7= helemaal mee eens)

Tekstversie +vo+gr	Tekstversie +vo-gr	Tekstversie 3 -vo-gr
4,9	3,6	3,2

De tekstversies verschilden significant van elkaar in hoeverre ze vrouwonvriendelijk gevonden werden ($F(2,156)= 42,84, p<.001$). Paarsgewijze vergelijkingen lieten zien dat tekstversie +vo+gr significant verschilde van tekstversie +vo-gr ($p<.001$) maar dat tekstversie +vo-gr niet significant verschilde van tekstversie -vo-gr ($p=.09$). Dit betekent dat tekstversie +vo+gr het meest vrouwonvriendelijk werd gevonden en dat tekstversie +vo-gr en tekstversie -vo-gr in dezelfde mate vrouwonvriendelijk gevonden werden of dat ze beiden niet vrouwonvriendelijk gevonden werden. De manipulatiecheck is dus gedeeltelijk geslaagd omdat geprobeerd was vrouwonvriendelijk taalgebruik in tekstversie +vo-gr te stoppen en dit uit tekstversie -vo-gr te halen.

6.2 Resultaten voor hypothesetoetsing

Tabel 5 geeft de gemiddelde scores van de waardering van de tekstversies.

Tabel 5: gemiddelde scores voor de waardering van de tekstversies (1= helemaal niet mee eens, 7= helemaal mee eens)

Tekstversie +vo+gr	Tekstversie +vo-gr	Tekstversie -vo-gr
2,9	3,7	3,8

Er is een hoofdeffect van versie op waardering ($F(2,156)= 22,33, p<.001$). Tekstversie -vo-gr werd significant het hoogst gewaardeerd ten opzichte van tekstversie +vo+gr en +vo-gr. Paarsgewijze vergelijkingen lieten zien dat tekstversie +vo+gr significant verschilde van tekstversie +vo-gr ($p<.001$) en dat tekstversie +vo-gr en tekstversie -vo-gr niet significant van elkaar verschilden ($p=.055$). Het grove taalgebruik werd dus het minst gewaardeerd.

Tabel 6 geeft de gemiddelde waarderingsscores in relatie met de sekse van de deelnemers.

Tabel 6: gemiddelde scores voor de waardering van de tekstversies in relatie tot sekse (1= helemaal niet mee eens, 7= helemaal mee eens)

	Man		Vrouw		
	Tekstversie +vo+gr	Tekstversie +vo-gr	Tekstversie -vo-gr	Tekstversie +vo+gr	Tekstversie +vo-gr
	2,80	3,60	3,70	3,05	3,88

Er is geen interactie-effect van sekse op waardering ($F(2,156)=0,004$, $p=.996$). Voor de waardering van de songteksten maakte het dus niet uit of de deelnemers man of vrouw waren.

Tabel 7 geeft de gemiddelde waarderingsscores in relatie met de ongelijkheidscore van de deelnemers. De deelnemers vielen of in groep 1 (lage ongelijkheidscore) of in groep 2 (hoge ongelijkheidscore).

Tabel 7: gemiddelde scores voor de waardering van de tekstversies in relatie tot ongelijkheidscore (1= helemaal niet mee eens, 7= helemaal mee eens)

	Lage ongelijkheidscore (N=46)		Hoge ongelijkheidscore (N=36)		
	Tekstversie +vo+gr	Tekstversie +vo-gr	Tekstversie -vo-gr	Tekstversie +vo+gr	Tekstversie +vo-gr
	2,57	3,65	3,62	2,28	3,83

Er is geen interactie-effect van ongelijkheidscore op waardering ($F(2,156)=1,55$, $p=.22$). Zowel voor mensen die vinden dat de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen in onze samenleving een probleem vormt als voor degene die dat niet vinden gold dat die mening geen invloed had op hun waardering van de songteksten.

7. Conclusies en discussie

Nederhop wordt als genre steeds populairder in Nederland. Dit is te zien aan muziekstreamplatformen zoals Spotify omdat Nederhopnummers steeds meer in hun hitlijsten verschijnen. Aan de andere kant krijgt Nederhop ook steeds meer negatieve aandacht, vooral vanuit de media en bewegingen zoals Music#MeToo. Deze scriptie heeft gekeken of deze negatieve aandacht wordt veroorzaakt door grove of vrouwonvriendelijke taaluitingen in Nederhopsongteksten door middel van de volgende onderzoeksvraag:

In hoeverre bestaat er een verschil in waardering van Nederhopsongteksten die of zowel vrouwonvriendelijke als grove taaluitingen bevatten, of alleen grove taaluitingen of geen van beide?

De hypothese voor deze vraag was dat de songtekst die zowel vrouwonvriendelijke als grove taaluitingen bevatte het minst gewaardeerd werd en de neutrale songtekst het hoogst gewaardeerd werd. Deze hypothese is bevestigd. Een verklaring hiervoor is dat de songtekst met zowel vrouwonvriendelijke als grove taaluitingen op twee verschillende manieren storend kon zijn, namelijk zowel vrouwonvriendelijk als grof. Het is dus logisch dat deze het minst gewaardeerd werd. De songtekst met alleen vrouwonvriendelijke taaluitingen en de neutrale songtekst verschilden niet in waardering, terwijl dat wel de verwachting was. Hieruit kunnen we concluderen dat grof taalgebruik als het meest storend wordt gezien. Een punt van discussie hierbij is dat de volgorde van de songteksten in de vragenlijsten achteraf gezien een contrastlezing is geweest. In alle drie de vragenlijsten werd namelijk de songtekst met grove en vrouwonvriendelijke taaluitingen eerst gegeven, daarna de songtekst met alleen vrouwonvriendelijke taaluitingen en daarna pas de neutrale songtekst. De kans was zo veel groter dat de deelnemers de songteksten met alleen vrouwonvriendelijke uitingen of de neutrale songtekst hoger waardeerden, omdat ze de songtekst met zowel grove als vrouwonvriendelijke uitingen eerst kregen. Deze songtekst bevatte de meest heftige taal, dus de songteksten die daarna kwamen konden alleen nog maar meevallen.

Voor vervolgonderzoek raad ik aan om de opzet aan te passen. Het zou beter kunnen werken als er vier tekstversies gemaakt zouden worden: een songtekst met grove en vrouwonvriendelijke taaluitingen, een songtekst met alleen grove taaluitingen, een songtekst met alleen vrouwonvriendelijke taaluitingen en een neutrale songtekst. Omdat de eerste tekstversie nu zowel grove als vrouwonvriendelijke taaluitingen bevatte kan niet met volledige zekerheid gesteld worden welke van de twee als meest storend werd ervaren. De grove taal in deze tekstversie was vooral gericht op vrouwen (*bitch*, *hoer*). Voor vervolgonderzoek zou het beter kunnen werken als er een versie gemaakt zou worden met meer 'algemene' grove taal zoals bijvoorbeeld *shit* en *fuck*. Het zou kunnen dat grof taalgebruik best acceptabel is, maar niet als het over vrouwen gaat. Door voor vier tekstversies te kiezen kunnen grof en vrouwonvriendelijk taalgebruik wellicht beter uit elkaar gehaald worden.

Ook zou het voor vervolgonderzoek beter zijn als één groep de songtekst met grove en vrouwonvriendelijke uitingen krijgt, één groep de songtekst met alleen grove uitingen, één groep de songtekst met alleen vrouwonvriendelijke uitingen en één groep de neutrale songtekst. Omdat er bij dit onderzoek met drie vragenlijsten gewerkt werd met elk drie verschillende tekstversies waren de resultaten erg verspreid en was het overzicht moeilijk te behouden. Het overzicht is denk ik beter te behouden als één groep één tekstversie krijgt, in plaats van iedereen alle tekstversies te geven.

In deze scriptie is ook gekeken of sekse en de ongelijkheidsscore van de deelnemers invloed hadden op hun waardering van de songteksten. Dit is gedaan aan de hand van een tweetal onderzoeksvragen:

In hoeverre worden Nederhopsongteksten met vrouwonvriendelijke en/of grove taaluitingen of geen van beide anders gewaardeerd door mensen met een verschillende sekse?

In hoeverre worden Nederhopsongteksten met vrouwonvriendelijke en/of grove taaluitingen of geen van beide anders gewaardeerd door mensen die wel of niet vinden dat mannen en vrouwen ongelijk worden behandeld in onze samenleving?

De hypothesen voor deze vragen waren dat mannen de Nederhopteksten hoger zouden waarderen dan vrouwen, en dat mensen die vinden dat de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen in onze samenleving een probleem vormt de teksten minder hoog zouden waarderen. Deze hypothesen zijn beide niet bevestigd. Sekse en ongelijkheidsscore hadden geen invloed op het waarderen van de teksten.

Vooraf het verschil in waardering tussen mannen en vrouwen was erg klein. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat vrouwen zich niet identificeren met de vrouwen waarover gezongen wordt in de songteksten, en zich daardoor niet persoonlijk aangevallen voelen. Als dit wel het geval was zouden ze de teksten eventueel minder gewaardeerd hebben. Een andere verklaring zou kunnen zijn dat vrouwen het als niet extreem storend ervaren als er op een grove of vrouwonvriendelijke manier over hen gezongen wordt omdat het als normaal wordt gezien binnen de Nederhop en haar muziekindustrie. Het zou kunnen dat vrouwen het dus voor lief nemen. Voor vervolgonderzoek zou het interessant zijn om vrouwen stellingen voor te leggen als 'ik voel me snel persoonlijk aangevallen' of 'ik voel me snel beledigd' voordat ze de songteksten lezen.

Wat betreft ongelijkheidsscore viel het grootste deel van de deelnemers in de categorie die vindt dat de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen in onze samenleving een probleem vormt. Deze groep bestond zowel uit mannen als vrouwen, er was geen verschil in hoeverre vrouwen dit een groter probleem vonden dan mannen. Dit was wel de verwachting. Voor vervolgonderzoek zou een grotere groep deelnemers waar evenveel mannen als vrouwen in zitten eventueel wel een verschil kunnen laten zien.

Een grotere groep deelnemers zou ook zorgen voor een nog representatievere groep van alle jongvolwassenen. De groep die meedeed aan dit onderzoek was al redelijk representatief, aangezien de groep bestond uit zowel mannen en vrouwen die niet alleen uit mijn eigen kring kwamen. Door mensen te vragen de vragenlijsten te verspreiden deden er ook mensen mee die ik persoonlijk niet kende. De leeftijd van de deelnemers lag gemiddeld dicht bij de 15 dan bij de 30. Voor vervolgonderzoek zou het wenselijk zijn ook meer mensen mee te laten doen van tussen de 25 en de 30. Wellicht zou er dan een verschil in waardering bestaan tussen de ondergrens en de bovengrens van de genomen leeftijdsgroep.

Mijn scriptie toont ook aan dat het grootste deel van de jongvolwassenen in de leeftijd van 15 tot 30 jaar negatief tegen Nederhop aankijkt, meer dan de helft van de deelnemers had namelijk een waardering lager dan 2,5. Dit betekent overigens niet dat niemand het genre waardeerde. Een kwart van de deelnemers waardeerden het genre namelijk wel heel erg. Deze dualiteit zou verklaard kunnen worden door bijvoorbeeld de verklaring van stichting Music#MeToo waarin ze stellen dat seks, vrouwonvriendelijkheid en vrouwenminachting goed verkopen in de muziekindustrie (Rosman, 2019). Aan de ene kant verkopen deze teksten goed en blijft het publiek er naar vragen, maar aan de andere kant komen er initiatieven zoals Music#MeToo die zich afzetten tegen deze vrouwonvriendelijke teksten. Echter leggen dit soort initiatieven wel de volledige verantwoordelijkheid bij de muziekindustrie en haar artiesten. Zoals ik al eerder noemde realiseren mensen zich naar mijn mening nog te weinig dat ze zelf ook een grote rol hebben in de vraag en aanbod wisselwerking die zij hebben met de muziekindustrie. Zolang deze vraag niet verandert zal de muziekindustrie ook niet veranderen. Aangezien er nog steeds mensen zijn die wel vraag hebben naar deze muziek (bijna een kwart van de deelnemers aan dit onderzoek) verwacht ik niet dat de muziekindustrie op korte termijn zal veranderen.

In Nederland bestaat nog geen lange onderzoekstraditie naar Nederhop, en er zijn verschillende aspecten die nog verder uitgediept zouden kunnen worden. Ik heb met deze scriptie in ieder geval geprobeerd een bijdrage te leveren aan de Nederlandse onderzoekstraditie naar Nederhop, en hoop dat ik zo nieuwe openingen heb gecreëerd voor nog meer onderzoek.

8. Literatuurlijst

- Bouyeure, L. (8 juni 2019). Als rapsteksten werkelijkheid worden. *De Volkskrant*.
- Chen, Y., Zhu, S., Zhou, Y., Xu, H. (2012) Detecting Offensive Language in Social Media to Protect Adolescent Online Safety. *International Conference on Privacy, Security, Risk and Trust and 2012 International Conference on Social Computing (SocialCom)*, Amsterdam. Institute of Electrical and Electronics Engineers.
- Kubrin, Charis E., Weitzer, Ronald. (2009). Misogyny in rap music. A content analysis of prevalence and meanings. The George Washington University, Washington, D.C. *Men and Masculinities, Volume 12*, 3-29
- Linneman, Esmá. (3 februari 2018). Mijn platenkast staat vol met verkrachters en moordenaars, maar ik blijf de muziek luisteren. *De Volkskrant*. Geraadpleegd via: <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/mijn-platenkast-staat-vol-met-verkrachters-en-moordenaars-maar-ik-blijf-de-muziek-luisteren~bb5497c7/>
- Markus, N., van der Hoeven, A., & Verboord, M. (2012). *De representatie van Nederhop*. Erasmus University. Rotterdam.
- Monk-Turner, E., Sylvertooth, D. (2008) Rap Music: Gender Difference in Derogatory Word Use. *American Communication Journal, Volume 10*, 1-12
- Parks, J., Robertson, M. (2004). Attitudes toward women mediate the gender effect on attitudes toward sexist language. *Psychology of Women Quarterly, Volume 28*, 233-239
- Roest, A., de. (2017). *'Buurtvaders': een kritische lezing van de performance van represent door vier Nederlandse hiphopartiesten*. Universiteit Utrecht. Utrecht.
- Rose, T. (2008). *The Hip Hop Wars: What We Talk About When We Talk About Hip Hop - and Why it Matters*. New York: Basic Books.
- Rosman, C. (3 juni 2019). MeToo-stichting sleept management Nederlandse rappers voor de rechter. AD. Geraadpleegd via: <https://www.ad.nl/binnenland/metoo-stichting-sleept-management-nederlandse-rappers-voor-de-rechter~a70d09b52/>
- Sapolsky, B S., and B K. Kaye. (2005). The use of offensive language by men and women in prime time television entertainment, *Atlantic Journal of Communication, Volume 13*, 292-303.
- Swim, J., Cohen, L. (1997) Overt, covert and subtle sexism. A comparison between the attitudes toward women and modern sexism scales. *Psychology of Women Quarterly, Volume 21*, 103-118
- Swim, J. K., Mallett, R., & Stangor, C. (2004). Understanding subtle sexism: Detection and use of sexist language. *Sex Roles, Volume 55*, 117-128.
- Weerden, E. (2011). *Fatsoen moet je doen!*. Universiteit Utrecht. Utrecht.

Bijlage (1) Instructie en vragenlijst

Instructie

Beste deelnemer,

Voor mijn bachelor Nederlandse taal en cultuur aan de Universiteit Utrecht doe ik momenteel onderzoek naar de waardering van de songteksten van het muziekgenre Nederhop, oftewel Nederlandstalige rap -en hiphop muziek. Zou je hier aan mee willen werken? Je bijdrage aan het onderzoek stel ik erg op prijs.

Eerst zullen er een aantal algemene vragen zijn en een aantal stellingen. Vervolgens lees je drie stukken songtekst die uit nummers komen binnen het muziekgenre Nederhop. Waarschuwing: het taalgebruik in deze teksten kan als schokkend of heftig ervaren worden. Na elk stuk songtekst volgen er stellingen over de tekst waarover je je mening gaat geven. Er zijn dus geen goede of foute antwoorden.

Voor veel stellingen ga je je mening geven op een zevenpuntsschaal. De betekenis van deze cijfers is als volgt:

1. Helemaal niet mee eens
2. Niet mee eens
3. Een klein beetje mee oneens
4. Neutraal
5. Een klein beetje mee eens
6. Mee eens
7. Helemaal mee eens

Deelname aan dit onderzoek duurt ongeveer 20 minuten. Uiteraard is je deelname anoniem en worden alle gegevens vertrouwelijk behandeld. Op elk punt in het onderzoek mag je stoppen met het invullen van de vragenlijst als dat gewenst is. Je kunt de vragenlijst dan gewoon afsluiten. De al ingevulde vragen zullen dan niet mee worden genomen in het onderzoek.

Succes met het invullen en nogmaals bedankt voor je medewerking!

Emma Somsen

Nederlandse taal en cultuur. Faculteit Geesteswetenschappen. Universiteit Utrecht.

Algemene vragen

Ik ben ... jaar

Mijn geslacht is

- Man
- Vrouw
- Zeg ik liever niet

Stellingen over Nederhop muziek

Ik luister vaak uit mezelf naar Nederhop muziek

1   2   3   4   5   6   7

Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

Ik vind het prettig om naar Nederhop muziek te luisteren

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

Ik zou anderen aanraden om naar Nederhop muziek te luisteren

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

Stellingen over de behandeling van vrouwen

1. Het komt voor dat vrouwen op een respectloze wijze in muziek worden neergezet

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

2. Discriminatie van vrouwen vormt geen probleem meer in Nederland

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

3. Vrouwen en mannen gaan volledig respectvol met elkaar om in de openbare ruimte

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

4. In onze samenleving hebben vrouwen inmiddels evenveel kansen als mannen

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

5. Mannen en vrouwen worden gelijkwaardig neergezet in de media

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

6. In Nederland worden vrouwen nog steeds achtergesteld ten opzichte van mannen

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

Songteksten

Je gaat nu een drietal songteksten lezen. Na elke tekst zullen er een aantal stellingen volgen over die tekst. Geef per stelling aan in hoeverre je het eens bent met de stelling.

1. Ik vind bovenstaande songtekst amusant

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

2. Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst afstotelijk

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

3. Ik vind bovenstaande songtekst beledigend naar vrouwen toe

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

4. Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst akelig

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

5. Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst grof

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

6. Ik vind bovenstaande songtekst vermakelijk

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

7. Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst onbeschoft

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

8. Ik vind bovenstaande songtekst respectloos naar vrouwen toe

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

9. Ik vind bovenstaande songtekst grappig

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

10. Ik vind het taalgebruik in bovenstaande songtekst walgelijk

1 2 3 4 5 6 7
Helemaal niet mee eens   Helemaal mee eens

Bijlage (2) Songteksten per vragenlijst

Vragenlijst 1

Songtekst 1:

Ik wil dat je aan me zit.
Ik wil dat je naast me ligt.

Je hebt m'n hart veroverd, bitch.
Raak me aan hoer, vraag me niks.

Songtekst 2:

Oeh, je bent een sexy meid, ah.
Oeh, je bent een geile meid, ah-ah.
Je weet het, ik ben gek, en ik wil dat je geniet.

En als ik naar je billen kijk, dan denk ik, "Die zijn zo geil voor mij".
Schatje, ik wil je voelen van de top 'til your feet.

Bij jou voel ik me groot, ik heb de fucking wereld aan m'n voeten.

Songtekst 3:

Je kent 't wel. Mmm.
Mooie vrouw op mijn heup, dus jij maakt me opgewonden. Lekker, schat.
Je kent 't wel. Oh man.

Vragenlijst 2

Songtekst 1:

Je kent 't wel. Mmm.
Bad bitch op mijn hip, dus m'n dick die wordt harder. Lekker, bitch.
Je kent 't wel. Oh man.

Songtekst 2:

Ik wil dat je aan me zit.
Ik wil dat je naast me ligt.

Je hebt m'n hart veroverd, schatje.
Raak me aan, meid, vraag me niks.

Bij jou voel ik me groot, ik heb de wereld aan m'n voeten.

Songtekst 3:

Oeh, je bent een mooie vrouw, ah.
Oeh, je bent een ondeugende vrouw, ah-ah.
Je weet het, ik ben gek, en ik wil dat je geniet.

En als ik naar je billen kijk, dan denk ik, "wat zijn ze mooi".
Schat, mag ik je helemaal voelen?

Vragenlijst 3

Songtekst 1:

Oeh, je bent een sexy bitch, ah.
Oeh, je bent een naughty bitch, ah-ah.
Je weet het, ik ben een freak, en ik wil dat je geniet.

En als ik naar je booty kijk, dan denk ik, "Is een fucking cheat".
Bitch, ik wil je voelen van de top 'til your feet.

Songtekst 2:

Je kent 't wel. Mmm.
Geile meid op mijn heup, dus ik word opgewonden. Lekker, mop.
Je kent 't wel. Oh man.

Songtekst 3:

Wil je aan me zitten?
Wil je naast me komen liggen?

Je hebt m'n hart veroverd, schat.
Wil je me aanraken? En me niks vragen?

Bij elkaar voelen we ons groot, wij hebben de wereld aan onze voeten.

ⁱ In de onderzoeken die zijn aangehaald in deze scriptie worden er verschillende termen gebruikt wanneer er verwezen wordt naar de taaluitingen die vrouwen op een negatieve manier beschrijven. *Mysogynistic language*, *sexist language* en *gender based language* zijn hier slechts een aantal voorbeelden van. Bij het lezen van deze onderzoeken kwam ik erachter dat alle verschillende termen op hetzelfde neerkomen. Binnen de Engelstalige onderzoeken wordt de term 'sexist language' vaak gebruikt, die ik zal vertalen als vrouwonvriendelijk taalgebruik omdat het in deze scriptie over een negatief vrouwbeeld gaat.